

[Minister Hans Sølvhøj.]

Fondens virke bør finde sted under skyldig hensyntagen til udviklingslandenes interesser, men dog efter forretningsmæssige principper. Et hovedformål med fonden vil dog være at påtage sig de kommercielle risici, som den private virksomhed ikke evner at bære alene, og det må derfor forventes, at fonden i visse tilfælde kommer til at lide tab.

Når jeg dernæst har foreslået, at fonden oprettes som en selvejende institution, hænger dette sammen med, at der her er tale om iværksættelse af en virksomhed, som bør ske i et intimt samarbejde mellem offentlige myndigheder og private virksomheder. For at sikre fuld koordination i relation til styrelsen for teknisk samarbejde med udviklingslandene bør der være et vist personfællesskab mellem denne styrelse og ledelsen af fonden. Fondsbestyrelsen tænkes sammensat af repræsentanter for de mest interesserede ministerier og erhverv.

De detaljerede regler for fondens virke foreslås fastlagt i en vedtægt, der skal godkendes af udenrigsministeren efter samråd med folketingets finansudvalg eller — såfremt det høje ting måtte foretrække dette — med det udvalg, der påtænkes nedsat til at følge den danske bistandsvirksomhed. Nærværende lovforslag tilsigter kun at tilvejebringe den lovmæssige basis for fondens oprettelse og at fastlægge hovedprincipperne for dens virksomhed.

Det pågældende lovforslag må ses som et forsøg på at skabe en basis for et samarbejde mellem staten, de interesserede udviklingslande og dansk erhvervsliv med henblik på at fremme en hurtig økonomisk vækst i udviklingslandene. Det vil i høj grad forbedre mulighederne for hurtigt at nå 1 pct.-målet, hvis man sideløbende med en forøget offentlig bistand bl. a. på denne måde kunne aktivere den private sektors indsats i u-landsarbejdet, der hidtil har været relativt beskedent.

Udviklingslandene er både fremtidige kunder og konkurrenter; et samarbejde burde derfor være en naturlig vej. Jeg tror, at der gennem en øget overførsel af kapital og teknisk viden i form af investeringer i virksomheder i udviklingslandene vil kunne skabes arbejdspladser, indkomster og købekraft, der på lidt længere sigt vil kunne

blive af betydning også for Danmark og dansk erhvervsliv.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.*

I den gældende lov om Ungdommens uddannelsesfond — jeg henviser til lov bekendtgørelse nr. 245 af 18. juni 1965 § 6 — er fastsat, at forslag til revision af loven skal fremsættes for folketinget i folketingsåret 1966-67. Til at forberede lovrevisionen nedsatte jeg i juni 1965 et udvalg vedrørende den fremtidige støtteordning for unge under uddannelse, som med professor, dr. jur. W. E. von Eyben som formand fik til opgave at overveje en lang række af de problemer vedrørende forholdet mellem den personlige finansiering af de unges udgifter til uddannelse og statens støtte hertil, som i årenes løb har været genstand for diskussion i offentligheden og her i tinget. Det gælder bl. a. spørgsmålet om forholdet mellem støtten fra Ungdommens uddannelsesfond og andre former for støtte til uddannelse fra staten. Det gælder forholdet mellem stipendie- og lånestøtte samt spørgsmålet om den indflydelse, som forældres og forsørgers forhold såvel som den studerendes egne indtægter ved erhvervsarbejde bør have på muligheden for at opnå støtte. Det gælder endvidere spørgsmålet, om det skønsprincip, der hidtil har været anvendt i forbindelse med Ungdommens uddannelsesfond, bør afløses af en ordning, der sikrer de studerendes ret til offentlig støtte under visse forudsætninger. Udvalget er tillige anmodet om at overveje ændringer i lovreglerne om Ungdommens uddannelsesfonds organisation og administration.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har de undersøgelser, som på undervisningsministeriets foranledning er gennemført af socialforskningsinstituttet og af instituttet for organisation og arbejds-sociologi ved handelshøjskolen i København, tilvejebragt et omfattende materiale til hjælp for udvalgets vurderinger. Udvalget har meddelt mig, at der endnu vil hengå nogle måneder, før det kan afgive betænkning, som kan danne grundlag for forslag til en egentlig revision af de gæl-

[Undervisningsministeren.]

dende ordninger for uddannelsesstøtte, og i overensstemmelse hermed foreslås det i det foreliggende lovforslag at udskyde tidspunktet for ændring af loven om Ungdommens uddannelsesfond m. v. til folketings-samlingen 1967-68.

Jeg har overvejet i forbindelse med nærværende lovforslag at stille forslag om nogle af de ændringer i de gældende regler, som der foreligger behov for, og også om forhøjelse af beløbsrammen for en eller flere af de af loven omfattede grupper af uddannelsessøgende. Jeg har imidlertid fundet det rigtigst, at disse ændringer — herunder ændringer af beløbene — udsættes, til vi her i tinget, når betænkningen foreligger, får langt bedre mulighed, end vi har i dag, for at vurdere disse ændringer og for at finde ud af, hvor der er størst behov for at sætte ind med øgede bevillinger.

Lad mig benytte lejligheden til at nævne nogle tal til belysning af udviklingen inden for uddannelsesfondens område, siden vi i 1964-65 forhøjede fondens beløbsramme. Der stilledes dengang et årligt beløb på i alt 115 mill. kr. til fondens rådighed. Heraf var de 98 mill. kr. til anvendelse for studerende ved universiteter, højere læreanstalter og offentligt anerkendte fagskoler, idet halvdelen af det nævnte beløb skulle ydes som støtte i form af stipendier og den anden halvdel i form af rentefri lån. De øvrige 17 mill. kr. stilledes til rådighed til støtte i form af stipendier til elever i gymnasier og på studenterkursus, endvidere til elever i 8., 9. og 10. klasserne samt i realklasser og på realkursus samt endelig til lærlinge. Samtidig bestemtes det, at de nævnte rådighedsbeløb i de følgende finansår skulle reguleres under hensyn til elevtalsudvikling og pristalsstigning. Som følge af denne bestemmelse udgør rådighedssummen for finansåret 1966-67 i alt godt 152 mill. kr. — altså en stigning på 37 mill. kr. på 2 år — med en fordeling på elevgrupper, som fremgår af det fremsatte lovforslag. I løbet af de 2 år, som er hengået under de hid-

tidige bestemmelser, er antallet af elever ved universiteter, højere læreanstalter og offentligt anerkendte fagskoler steget med 20 pct. og udgør nu næsten 67.000 studerende, hvoraf halvdelen har en studentereksamen som grundlag for den videre uddannelse, medens den anden halvdel er udgået af skolen fra andre afgangsklasser. Endvidere er antallet af gymnasister og studenterkursister forøget med 10 pct. Jeg bemærker, at netop i disse år er de talstærke årgange i gymnasiet blevet efterfulgt af mindre talstærke fødselsårgange, hvilket er grunden til den forholdsvis beskedne stigningsprocent for elevtallet i gymnasierne. Elevtallet i 8., 9. og 10. klasserne og i realklasserne er i de 2 år vokset med 20 pct., mens antallet af lærlinge har været stagnerende.

Bestemmelsen om elevtals- og pristalsregulering af uddannelsesfondens rådighedssum har gjort det muligt for fonden at tilrettelægge sin administration ud fra forudsætningen om en nogenlunde ensartet behovsdækning fra år til år — noget, der jo ikke var muligt under den tidligere lovgivning. Uddannelsesfondens har derfor på forskellig måde udbygget grundlaget for sin administration med henblik på at sikre størst mulig ensartethed i den praksis, der anvendes af de enkelte stipendienævn ved de forskellige uddannelsesinstitutioner landet over. Jeg tillader mig herom — og også i almindelighed — at henvise til Ungdommens uddannelsesfondens beretning for sin virksomhed i årene fra 1962-63 til 1965-66, dateret 26. januar 1967, som er tilstillet medlemmerne af tinget.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 86) findes i tidenden sp. 1809).